

Трећег априла 2008. г. требало је да се обави промоција мемоара Карле дел Понте, у моменту када тек што јој је била престала служба на дужности главнога тужиоца Међународног трибунала за бившу Југославију (МТБЈ) и Међународног трибунала за Руанду. Књига је изашла под претенциозним насловом «Лов: ја и ратни злочинци». Она је посвећена доста дугом периоду рада Карле дел Понте на дужности тужиоца – од августа 1999. г. до децембра 2007. г. У њој је доста места посвећено баш «лову» - проналажењу и организовању судског гоњења осумњичених лица, процесу преговора с руководством низа земаља и међународних организација о изручивању оних, које је Трибунал проглашавао ратним злочинцима, о препрекама, које су јој постављали чиновници различитог ранга у томе нимало лако послу.

Књига је изазвала сензацију још и пре изласка из штампе, јер је рукопис допао новинарских шака. Светску јавност је узнемирило то, што је Карла дел Понте у својим мемоарима изнела чињенице, које су читаво то време биле прећуткиване и скриване, - чињенице о зверствима албанаца над цивилним српским становништвом као и над албанцима који су одбијали да учествују у војним акцијама против државе на Косову и Метохији, о трговини телесним унутрашњим органима, који су вађени отиманим Србима, у што је све било уплетено руководство Ослободилачке војске Косова (ОВК).

Карла дел Понте пише, да је још 1999. г. добила податке од новинара, да је на Косову и Метохији било отето, а затим транспортовано у Албанију, око 300 Срба. Сужње су испрва држали у логорима у градовима Кукес и Тропоја на северу Албаније, потом су од косовских Албанаца унајмљени хирурзи стали у пољским условима да отетим Србима ваде животно важне органе. Спомињало се и мало место Бурел у Албанији, где су у некаквој «жутој кући» извођене операције одакле су извађени органи слати у Италију, а затим даље разашли најчувенијим клиникама читавог низа земаља Западне Европе.

Сагласно сећањима Карле дел Понте, «тек после неколико месеци истражници Трибунала и УНМИК-а (Мисија ОУН на Косову. – Ј.Г.) стижу у Централну Албанију и одлазе у ту жуту кућу, коју су новинарски извори идентификовали као место, где су заточене

Пише: Јелена Гускова
уторак, 06 јануар 2009 13:59

убијали ради вађења њихових органа. До те куће иследнике и албанског тужиоца воде новинари. Кућа је сада бела; власник пориче да је кућа кад било префарбавана и прекречавана, мада су иследници нашли трагове жуте боје дуж темеља зидова. Унутра налазе и комаде газе. Тамо се ваља и један бачен употребљавани шприц, две пластичне ампуле за инјекције... и празне флашице од лекова, од којих једна – од миорелаксанта, који се обично користи при хируршким захватима. Примена специјалних хемијских средстава омогућила је да се открију трагови крви на зидовима у кући, а такође и на очишћеном делу патоса димензија 1,8 м са 60 см. »

[\(1\)](#)

Таква открића главнога тужиоца МТБЈ сада, када је Косово прогласило своју независност, а терористи, који су учествовали у свим тим акцијама, ударили у политику, стварно преокрећу уврежене стереотипе о свему што се збивало у томе немирном крају. А заправо све те изнете чињенице нису ама баш никаква новост, просто напросто о њима нико ништа нити је хтео да чује нити да слуша. Дел Понтеова пише, да су јој породице на Косову несталих Срба још раније постављале много «у потпуности оправданих» питања: Зашто им Трибунал не даје никаквих информација о њиховој несталој родбини? Како то да Трибунал није могао да пронађе колективне гробнице страдалих Срба? Како нису пронађени логори за отете? Зашто се не хапсе Албанци, пошто је Удружење породица несталих предало канцеларији Трибунала списак лица за које се основано могло сумњати да су саучесници злочина? На та питања дел Понтеова је тада одговарала доста увијено и неискрено: те Трибунал бајаги не располаже документима о структури ОВК, те не може да се договори с КФОР-ом [\(2\)](#) ни УНМИК-ом о сарадњи, те нема могућности да изврши ислеђење свих злочина, пошто је прикупљање доказа за оптужницу јако отежано, јер је тешко наћи сведоке о убиствима Срба, они који би објективно могли посведочити – неће о томе да говоре

[\(3\)](#)

. Ти одговори су најблаже речено наивни. Документе о структури ОВК имамо чак и ми у нашем Центру за изучавање савремене балканске кризе Института за славистику РАН, да Београд и не спомињемо! Београд располаже огромном количином доказног материјала о зверствима почињеним над цивилним српским становништвом на Косову, и српске власти су одавно предале Трибуналу документацију која оптужују албанску страну.

Карла дел Понте пише да је Небојша Човић, у то време председник Координационог центра за Косово и Метохију владе СРЈ, дао УНМИК-у податке о 196 места у покрајини, где су били почињени зверски злочини над српским становништвом [\(4\)](#). Године 2001. списак отетих лица предали су дел Понтеовој представници Удружења породица несталих косовских Срба. Председник те друштвене организације Симо Спасић тврди да «сви рођаци отетих знају, ко је починио те злочине. Они имају доказе. Много тога им се дешавало пред очима. Људи су гледали лешеве спржене деце, трудница распорених стомака, из чијих су утроба ишчупане нерођене бебе... С таквим болом у срцима,-

наставља он, - ми треба да живимо, а нашу муку нико неће да види. Имамо фотографије, знамо места где су затрпани лешеве измучених Срба, и где су их убијали. Али ни о једном случају истрага није ни започета. Сви се подаци темељно прикривају. А ево зашто: Да су подаци о албанским злочинима изашли у ширу јавност, нико никад не би ни помислио да призна независност Косова. Осим тога, напомиње Спасић, «иностране телевизије – «Би-Би-Си», «Дојче Веле», «Скај Њуз» - приказивале су колоне људи које се под стражом терориста ОВК крећу према Албанији. То баш и јесу тих триста људи»

[\(5\)](#)

Београдска штампа наводи на десетине примера, да су се многе српске организације трудиле да утичу на МТБЈ да покрене истражне радње о албанским злочинима на Косову, да су предавале детаљне мапе места масовних гробница и концентрационих логора на територији покрајине и северне Албаније, те сведочења очевидаца о ужасним мучењима и убијању цивилног становништва. Али оптужница против албанских лидера због масовног убијања људи, ради добијања органа за трансплантацију, није никада ни подигнута. А само у списковима Удружења породица несталих, има више од две хиљаде имена.

Што се тиче сведока, Трибунал располаже великим арсеналом средстава за заштиту сведока, а требало их је тражити не само међу Албанцима (тужитељка је тражила сведоке-Албанце чак и у Београду, они су стварно бивали застрашивани од стране терориста [\(6\)](#)), него и међу Србима. Међутим, за Трибунал реч «Србин», како изгледа, садржи у себи толико негативних призива, да је он може користити само у својству кратке ознаке за злочинца. Бивша тужитељка МТБЈ признаје да је и сама знала за постојање колективних гробница на три места у северној Албанији. И хуманитарна организација Human Right Watch (HRW) давала је изјаве да су им били доступни документи које је сакупио МТБЈ, међу којима је било и сведочење седморице терориста ОВК, који су тврдили да су били очевидци пребацивања отетих Срба у Албанију.

Стручњаци HRW су одлучили да самостално провере податке наведене у књизи дел Понтеове, јер су им се испрва учинили сумњивим. Приликом провере они не само да су се уверили у њихову истинитост, него су успели да дођу и до нових података о злочинима [\(7\)](#).

Из свега овога излази, да су и Трибунал и његов главни тужилац лично, имали на

Пише: Јелена Гускова
уторак, 06 јануар 2009 13:59

располагању податке о злочинима почињеним над Србима. Због чега је онда дел Понтеова толико дуго ћутала готово десет година? Она је и сама, делимично, одговорила на то питање.

По мишљењу бивше тужитељке, расположивих доказа било је мало, и због тога је било немогуће установити тачне датуме отмица људи, време кад су жртве пребачене преко албанске границе као и где су злочини извршени. Осим тога, пише дел Понтеова, ни албански тужиоци ни иследници нису били вољни да сарађују. Они су говорили да ако су албанци и убијали Србе – правилно су поступали и тако су и требали да чине. Дел Понтеова је имала храбрости да публикује речи команданта КФОР-а, италијанског генерала Фабија Минија (октобра 2002. год) како би хапшења албанаца на Косову јако компликовале «блиске везе неких чланова УНМИК-а и бивших лидера ОВК». При првим хапшењима, уверен је Мини, «видећемо како многи локални лидери одлазе на одмор уз пратњу званичника САД» (8). Због тога је, закључује дел Понтеова, истрага запала у ћорсокак (9). Поставља се питање, ако је већ све то било тако, због чега онда према Албанији нису примењене исте мере, које су међународне организације, а посебно ОУН, НАТО и ЕУ, примениле према Србији, а то су: укидање кредита, бојкот преговора о ступању у НАТО и ЕУ, увођење санкција и т.д.

Али, са наше тачке гледишта, главно откриће екс-тужиоца састоји се у следећем: она нам је јасно ставила до знања, да је гоњење ратних злочинаца у савременом свету ствар искључиво политичке природе, због тога је и постојала, јавно неизречена, забрана да се оптужују Албанци. Да није било тако практично би било и немогуће поставити питање о независности Косова (10). Осим тога, из текста мемоара произлази закључак, да су се и миротворци и њихове газде бојали Албанаца. Они «нису били спремни да издају никакво наређење о хапшењу Албанаца», јер су знали, да Агим Чеку и Хашим Тачи «могу да подстакну ланчане неред и насиља у Македонији и јужној Србији, а и у другим крајевима, ако само на то позову албанску мањину»

(11)

. Развијмо и наставимо ту мисао: требало је још и свим силама подржавати претставу о кривици Срба за све, што се дешавало на Балкану деведесетих година, како се не би срушила представа о оправданости војне интервенције НАТО на Балкану ради заштите Албанаца на Косову 1999. год, и како се не би довела под сумњу политика (двојних стандарда), коју су спроводиле међународне организације на постјугословенском простору.

Открића тужиоца постала су сензацијом само за оне који нису имали уши да чују. Јер, Срби су на сав глас, одавно, говорили о злочинима који се врше над Србима на Косову. Бивши судија Окружног суда у Приштини, храбра жена Даница Маринковић, лично је истражила многе чињенице, међу њима и раније случајеве отмица људи у покрајини,

догађаје у селу Рачак где је извршена инсценација као да су тамо побијени албански цивили, после чега је почело бомбардовање Југославије, те чињенице о логорима смрти ОВК. Она је знала и да руководиоци албанских терориста организују отмице људи, и да имају добро уходане канале везе са клиникама по Европи куда, својим наручиоцима, шаљу свеже извађене органе, зарађујући на таквим операцијама баснословне суме новца.

Кроз читаву југословенску кризу, почевши од 1991. год., демонстративно је дошла до изражаја необјективност међународних организација, која се изражавала у јасној антисрпској тенденцији, и нарастању и јачању закона силе. Све је то проистекло отуд, што је главну улогу у регулисању међународних односа задобила једна велика сила.

Дуги низ година изучавајући Балканску кризу, истражујући и објављујући документе [\(1 2\)](#)

, анализирајући многобројне чињенице, одавно смо дошли до закључка да је криза на постјугословенском простору у много чему изрежиран процес. Можемо са увереношћу тврдити, да је спољни фактор одиграо одлучујућу негативну улогу у распаду многонационалне федерације. То потврђује необјективан и неједнак однос међународних организација према учесницима у конфликту, њихове предрасуде у разматрању многих појава, и политика двојних стандарда у односу на стране у конфликту, као и директно гажење међународног права. Могу се навести небројени примери такве политике: фалсификовање и искривљавање чињеница и дезинформације у медијима, снабдевање муслиманске и хрватске стране оружјем упркос ембаргу на достављање оружја свим зарађеним странама, искривљавање чињеница и представа о узроцима и току сукоба на Балкану, прећуткивање злочина које су чинили Муслимани, Хрвати и Албанци, коришћење добро испланираних провокација као повода за увођење санкција или наношења ваздушних удара по српским положајима и многе друге чињенице.

На Балкану, управо у Југославији, била је разрађена методика (узгред, веома опасна и по Русију), како да се одцепи од било које државе неки њен део. У њеном арсеналу су, уз остало, принуда дипломатским и војним средствима, ултиматумима, увођењем дуготрајних санкција, ваздушним ударима по територији државе, која се не слаже са решењима која јој се намећу. Србија, која је заступала и бранила концепцију очувања Југославије, поштовања међународног права и закона државе која је још постојала, стално је била изложена притиску, и била и осећала се као неравноправан партнер у процесу преговора. У југословенској кризи међународна заједница први пут је почела да појачава своју позицију и аргументацију, претњама и суровим мерама утицаја на само једну страну у конфликту. А тим процесом гажења сваког права и правде, руковођено је из Вашингтона.

Али није све ишло баш сасвим глатко. Мада је почетком деведесетих Русија била успешно одстрањена од међународног решавања балканских питања, Србија је настављала да се упорно позива на међународно право и неповредивост граница тако да ЕУ није могла да стане на чело мировне мисије. Међународној заједници није увек успевало да своје активности бар наизглед усагласи са прокламованим правним принципима. У том циљу била је разрађена посебна методика формирања специјално за Балкан нових организација и органа, са краткорочним специјалним задацима да спроведу унапред задата решења, а да томе дају такав вид као да је све засновано на праву и закону. Наведимо као примере таквих организација Арбитражну комисију, Контакт групу, МТБЈ. При том, једне од тих организација су по извршеном задатку ишчезавале са историјске сцене, другима је међан мандат, треће настављају своју активност до дана данашњег. Ради чега је све то тако рађено? Јер могло се поступати и друкчије. Постојале су давношње, «класичне» организације, које су имале и могућности и мандате за рад у кризним подручјима, а пре свих ОУН. Постаје очевидно, да је то било неопходно ради тога да се цео процес учини подложним спољашњој регулацији и вођењу ка решењима, која одговарају интересима уске групе људи или држава.

Да би се схватила делатност многих «регулаторних» организација у условима «регулисаних» кризе, сетимо се, какву је улогу у разарању Југославије одиграла Арбитражна комисија, формирана 27. августа 1991. год. на ванредној седници министара земаља – чланица ЕУ. Та комисија требала је да наступи као арбитар у полемици између република, тако што би разматрала спорна питања која настану у процесу решавања југословенске кризе. Одлука о формирању Арбитражне комисије била је потврђена на конференцији ЕУ о Југославији одржаној у Хагу 7. септембра 1991. године, на којој су присуствовали представници свих југословенских република. Арбитражну комисију сачињавало је пет представника уставних судова земаља чланица ЕУ. За председника Арбитражне комисије изабран је председник уставног суда Француске Р. Бадентер.

Позиција међународних организација само је делимично забрињавала југословенско руководство. Тада је још изгледало, да треба и може да постоји такво тело, које ће заузети објективан став о ономе што се дешава на Балкану. На дан 21. октобра 1991. године министар спољних послова СФРЈ В. Јовановић, поднео је Арбитражној комисији на разматрање три кључна питања, чије је разрешење могло да процес преговора помакне са мртве тачке:

1. Ко са тачке гледишта међународног права има право на самоопредељење – нација или чланица федерације? Да ли је право народа на самоопредељење субјективно колективно право народа или је то право територије?

2. Да ли је са тачке гледишта повеље ОУН и других норми међународног права, сецесија правно допуштив чин?

3. Да ли су границе између административних конститутивних делова федералне државе (између провинција, кантона, држава, покрајина, република) границе по међународном праву?

Питања су комисији предавана преко лорда Карингтона. Њему је било добро познато, да је међународна пракса дала недвосмислене одговоре на питања која је Југославија поставила, па да би се могао избећи директан одговор на њих, он је питања преформулисао. Његово тумачење првог питања изгледало је овако: «Србија сматра, да су републике, које су прогласиле или буду прогласиле своју независност и суверенитет, изашле или ће изаћи из СФРЈ, која независно од тога продужава своје постојање. Остале републике, напротив, сматрају, да није реч о одвајању, него о дезинтеграцији и престанку постојања СФРЈ што је резултат једновремене намере више република да из ње изађу. Оне сматрају, да свих шест република треба да буду равноправни наследници СФРЈ, без права било које од њих, или групе република, да се сматрају њеним наследником. Желео бих, да Арбитражна комисија размотри то питање и формулише закључак или упутство, које би могло бити од користи.»

Два друга питања сад су гласила овако: «Има ли српско становништво из Хрватске и Босне и Херцеговине као конститутивни народ право на самоопредељење? Могу ли се по међународном праву унутрашње линије разграничења између Хрватске и Србије, с једне стране, и Србије и Босне и Херцеговине, с друге стране, сматрати границама? »

7. децембра 1991. године Арбитражна комисија дала је своје «мишљење бр.1», по коме је «постојање или непостојање једне државе питање фактичког стања». А пошто су Словенија, Хрватска, Македонија, Босна и Херцеговина «изразиле вољу за независност», а састав и рад основних органа федерације «више не одговара критеријумима заједничког учешћа и делегирања својственим федералној држави», то «Арбитражна комисија сматра, да се СФРЈ налази у процесу распада» и «републике треба да реше проблеме државног наслеђа» (13). Како видимо, Арбитражна комисија била је формирана специјално ради тога, да нађе правну основу за дезинтеграцију СФРЈ, што је и остварила. После тога потреба за њеним постојањем је отпала, и она је престала да функционише. Слична пракса примењивана је за све године кризе.

С циљем да се омогући да САД остваре директну контролу процеса решавања кризе на Балкану, била је формирана и такозвана Контакт група, у којој су САД, наравно, играле главну улогу.

Стварање Контакт групе може се објаснити тежњом да се појача утицај САД на процес регулисања у Босни и Херцеговини, те да се упрости механизам наметања решења. Вашингтон је био незадовољан својим учешћем у званичним структурама, које су се бавиле процесом преговора. При постојећој хијерархији у ОУН последња реч припадала је Генералном секретару. У процесу доношења одлука учествовало је много субјеката, што је чинило ризичним покушаје да се реализују не увек баш објективна решења, мада су САД успеле да остваре јединство у Савету Безбедности, неутрализовавши Русију. Због тога се, изгледа, и родила идеја да се створи политички орган за регулисање кризе из ужег круга земаља (САД, Немачка, Енглеска, Француска и Русија), где би се лакше постигао консензус. Није било никакве посебне одлуке ОУН о стварању Контакт групе нити о њеним овлашћењима. Формирање те групе било је обавијено велом тајне, пошто, како је претпостављао Д. Овен, ЕУ не би дала сагласност за формирање органа, који искључује ЕУ из процеса решавања кризе. Било је одлучено да се ЕУ стави пред свршен чин. На место координатора Контакт групе постављен је Д. Овен.

С тим у вези изнећу и нека лична сећања. О Контакт групи није се ништа знало чак ни у штабу мировних снага у Загребу, где сам тада радила. Јасуши Акаши нам је дао задатак да дознамо шта је та Контакт група која се формира и каква јој је функција. Из амбасаде Русије, којој сам телефонирао, одговорили су ми да је Контакт група замишљена као помоћно тело које ће чинити дипломати нижег ранга са задатком да припремају претходне нацрте докумената за министре пет земаља, које се баве решавањем балканског проблема.

Политички директори ЕУ разматрали су десетог маја питање легитимности састава Контакт групе, али је питање заташкано. С временом, опуномоћења Контакт групе су расла, и она је постала дублер у улози у преговарачком процесу коју је до тада имао само Јасуши Акаши као лични изасланик Генералног секретара ОУН за бившу Југославију. Први пут се Контакт група званично спомиње тек у септембру 1994. године у резолуцији 947 Савета Безбедности а – њен рад и «њена улога у свеобухватном мировном процесу у региону» били су оцењени као изузетно значајни. Од тог времена, скоро све резолуције СБ биле су засноване на предлозима контакт групе.

Због тога никад не смемо заборавити методiku коју су САД примењивале на Балкану

деведесетих. У Вашингтону и данас траже заобилазне путеве, да би ствар довеле до краја и оствариле признање независности Косова, мимо Савета Безбедности. Зашто да се не понове исте процедуре које су раније успешно одрадиле шта је требало, и које су омогућиле да се прихвати као законито разарање СФРЈ, да се оправдају ваздушни удари НАТО по српским положајима, а касније по Југославији (СРЈ) и тд?

У марту 2008. године одржано је оснивачко заседање такозване Међународне управљачке групе за Косово (МУГ). Група заступа интересе само оних земаља, које су признале независност Косова или су исказале спремност да то учине, и због тога не изражава ставове и мишљење целе међународне заједнице. Као циљ делатности МУГ декларисано је пружање помоћи Приштини у успостављању једнострано проглашене независности у складу са такозваним «Ахтисаријевим планом». Тај план, као што је познато, није прихваћен од СБ ОУН и не може се прихватити као легитимна основа разрешавања кризе. Очигледно је присутно самовољно стварање квазидржавне конструкције, која, без икаквог права на то, претендује на прерогативе ОУН и његовог Савета Безбедности. И то се све тако ради, уместо да се траже путеви повратка решавања косовског проблема на међународно – правно поље. Противправне радње могу само још више искомпликовати косовску ситуацију и створити експлозивне ситуације са несагледивим последицама.

У извесном смислу књига дел Понтеове, истраживачима који су сакупили доказе о необјективности и пристрасности приступа међународних организација, које су деловале и делују на територији бивше Југославије, пружа аргументе који ту необјективност објашњавају. Видимо, да подршка албанцима на Косову од стране међународних организација није случајност, као што није случајност ни прећуткивање чињеница које доказују учешће садашњег руководства покрајине у злочинима, о којима пише дел Понтеова. А њих је много.

Како је «Известијама» испричала Даница Маринковић, логором за српске затворенике у Клечки командовао је Фатмир Љимај. «Кад сам ја била судија у Приштини, посетила сам Клечку - сећа се Даница – Тамо су раније држали заточено око сто српских жена, деце и стараца. Поубијали су их. Видели смо њихове разбацане лешеве» [\(14\)](#). Фатмиру Љимају суђено је у Хагу 2005. године. И изречена му је .... ослобађајућа пресуда.

Хашки трибунал ослободио је још двојицу косовских злочинаца, чију виновност у извршењу страшних злочина нико ни једног тренутка није доводио у сумњу Рамуша Харадинаја и суђеног у истом поступку бившег командира подформације ОВК «Црни орлови» Идриза Баљаја. Други оперативни командант, Лахи Брахимај проглашен је

кривим због мучења затвореника и осуђен на шест година затвора.

Судски процес Рамушу Харадинају (у то време премијеру Косова) и већ поменути терористима почео је у Хагу у марту 2007. године. Харадинаја, који је 1998. године био један од командира ОВК, оптужница је теретила по 37. тачака, од чега су 17 биле злочини против човечности, а 20 ратни злочини. Осим тога, сва тројица су била оптужена за прогон косовских Срба, Цигана и Албанаца лојалних Србима, за саучесништво у убијствима, силовањима, незаконитим хапшењима, уништавању имовине. Па ипак, судије нису нашле доказа за кривицу Рамуша Харадинаја и Идриза Баљаја. Могуће је да је у овом случају своју улогу одиграло и седам милиона евра, колико је било скупљено за Харадинајеву одбрану пред Хашким Трибуналом. Како су писале «Берлинер цајтунг», немачка обавештајна служба сматра Харадинаја кумом мафијашког клана уплетеног у шверц цигаретама и трговину наркотицима, оружјем и људима.

Харадинај је увек остајао «ексклузивни» оптужени. По речима дел Понтеове, у Хаг је довожен немачким авионом, који је једном приликом полетео из Немачке, где је осумњиченом за тешке злочине лидеру албанских сепаратиста уприличено да изврши смотру почасне чете. Харадинајева породица одржава присне односе са руководством мисије ОУН на Косову. У мемоарима дел Понтеове налази се и опис доласка Ларија Росина (садашњег заменика шефа мисије ОУН на Косову) на свадбу блиског Харадинајевог рођака. И баш је Росин у име мисије ОУН на Косову пружио гаранције Хашком трибуналу да Харадинај „може да се брани са слободе“, јер је бајаги то доказао својим понашањем. И Сорен Јесен-Петерсен, претходни шеф мисије ОУН на Косову, обраћајући се Хашком трибуналу, молио је да Харадинај буде пуштен, јер «његово присуство на Косову представља гаранцију мира и безбедности» [\(15\)](#). Опраштајући се са Харадинајем који је одлетао у Хаг, шеф мисије ОУН на Косову, јавно му се обратио речима: «Друже мој, желим ти да се што пре вратиш!»

[\(16\)](#)

Тријумфални повратак се и десио. Тужилаштво није могло да доведе пред Трибунал ни десетак сведока, јер су они један за другим били поубијани још пре почетка суђења. Кујтим Бериша, коме је Баљај лично одрезао уво, погинуо је у аутомобилском саобраћајном удесу у Црној Гори у фебруару 2008. године. То се десило дан после његовог сусрета с представницима МТБЈ, на коме су разматрани детаљи предстојећег заседања суда. Илир Сељман је заклан у испровоцираној тучи. Беким Мустафа и Ауни Елезај били су убијени из ватреног оружја. Сабахета Тава и Исук Хакљај, сарадници косовске полиције, који су пристали да сведоче против Харадинаја, такође су били убијени, а аутомобил са њиховим телима спаљен. Три сведока – Џејдин Муста, Садрик Мурићи и Весел Мурићи – представљали су «заштићене сведоке» Хашког Трибунала а сви су страдали као жртве наручених убијстава. Тахир Земај, један од руководиоца ОВК, који је пристао да сарађује с правосудним органима, био је устрељен заједно са сином. Међу живима је остао Рамир Мурићи, али је после рањавања одбио да сведочи.

Укупно је било убијено око четрдесет потенцијалних сведока зверских злочина ОВК на Косову и Метохији

[\(17\)](#)

. Због свега тога се бивши терористи ОВК ни не боје да ће доћи пред лице правде, и настављају своју криминалну делатност, уздајући се у своје покровитеље и снагу новца и оружја. Хашки трибунал показао је отворену пристрастност, бавећи се све ове године изналагањем и доказивањем кривице искључиво Срба. Баш Срби чине две трећине затвореника у хашком затвору Шевенинген. На одговорност су позвани или су под истрагом само руководиоци Србије, а Хрватске и Босне и Херцеговине – не. Деловања Срба, Хрвата и Муслимана суд сасвим различито квалификује. Срби за нехумано поступање према заробљеницима бивају оптуживани за геноцид, Хрвати за злочине против човечности, а Муслимани за озбиљно кршење Женевске конвенције. За етничко чишћење, такође, оптужују се само Срби. Тако се, примерице, карактерише одлазак албанског живља са Косова 1998. године. А акција Хрвата 1995. године, када је за време ратних операција «Бљесак» и «Олуја» више од 250. хиљада Срба постало избеглицама, - не квалификују се тако. «Кад су у питању Срби, њихови преступи се третирају као резултат систематски спровођене и унапред пажљиво испланиране политике. У случају Хрвата и Муслимана – то су колатералне штете ратних дејстава, које учине несвесни појединачни елементи»

[\(18\)](#)

, - уочено је на међународном форуму посвећеном постјугословенским проблемима. Примењујући овакав селективан приступ при третирању преступа, Трибунал у самом корену подрива идеју међународног суда за кривична дела. И књига Карле дел Понте, - само је још један у низу доказа за то.

Имала сам прилике да видим и рад Трибунала изнутра, када сам тамо иступала као научни експерт, бранећи српског генерала Станислава Галића, оптуженог за блокаду Сарајева, снајперску паљбу по граду и друге преступе. Ту, на лицу места, уверила сам се да је и сама почетна позиција Трибунала, са тачке гледишта објективности, суштински погрешна јер је субјективна и шематизирана. Трибунал полази од априорног става, да су агресори у свим потоњим балканским ратовима били искључиво Срби или бар да су у највећем броју случајева баш они чинили ратне злочине, док су једновремено сви остали војевали, строго се држећи норми међународног права, а бранећи се од агресора. Мит о српској кривици био је пуштен у оптицај већ 1991. године. На његовом стварању дуго и упорно радили су како учесници у конфликту тако и многе међународне организације. Захваљујући раду Трибунала, печат који је тамо Србима ударен да су злочинци и разбојници, дуго ће остати на читавом српском народу, док ће међународне организације и НАТО добити још једну званичну потврду како су били у праву кад су кажњавали Србију – и санкцијама, и блокадом, и бомбардовањем.

До промоције књиге главног тужиоца Трибунала није ни дошло – због забране

министарства спољних послова Швајцарске. Ауторки је било наређено да сместа одлети у Буенос-Аирес, где од јануара 2008. године дел Понтеова заузима положај амбасадора Швајцарске у Аргентини. У Европи и САД књига је темељно пређутана. Србија је, природно, захтевала да се испитају чињенице наведене у књизи. Косовари, који нису у најбољем светлу приказани у књизи главног тужиоца, такође су се узбунили. Скупштина Косова разматрала је питање да се дел Понтеова тужи међународном суду због смишљеног наношења штете позитивном имиџу Косова, које је недавно прогласило независност [\(19\)](#).

На књигу је одреаговала и Русија. Министарство иностраних послова РФ упутило је у МТБЈ службени захтев да се провере изјаве екс тужиоца, као и да се саопшти о предузетим мерама да се наводи истраже. У захтеву је писало: «Чињенице које су изашле у јавност, о зверским злочинима почињеним над српским цивилним становништвом, а које су починили терористи ОВК све под пароланама о борби за независност су шокирајуће... Није за чуђење да се слична открића Карле дел Понте не уклапају у сценарио који разиграва низ држава, по коме се од косовскох Албанаца стварају великомученици па се на тој основи легитимизује косовска «независност»... Дозирање слободе говора на тему злочина извршених над цивилним становништвом, треба изгледа схватити, има за циљ да се смањи резонанција у међународним политичким и друштвеним круговима на чињенице које раскривају злочиначку предисторију противправне суверенизације Косова [\(20\)](#).» Делегација Русије на заседању парламентарне скупштине Савета Европе, (14 – 18 април 2008) иступила је са иницијативом да ЕУ испита податке које наводи дел Понтеова.

Књига Карле дел Понте малко раскрива завесу над закулисним играма око остваривања интереса, свакаким средствима, појединих земаља и уских група људи. Многи сматрају, да су се мемоари појавили сувише касно и да је сад већ јако тешко зауставити процес, коме је замах дао замајац Хашког трибунала. Међутим, важност књиге састоји се у томе, што она доводи у сумњу делатност међународних организација у бившој Југославији, а такође доводи у питање правну заснованост рада МТБЈ, баца сенку на представнике континента КФОР-а и представнике мировне мисије ОУН. Осим тога, та књига омогућава да се на одговорност позове и сама Карла дел Понте, зато што је знала, а сакрила од правосуђа, вапијуће чињенице о чудовишним злочинима.

(Ауторка је доктор историјских наука, руководилац је Центра за изучавање савремене балканске кризе Института за славистику РАН)

С руског превео др Драгомир М. Давидовић

Поводом књиге Карле дел Понте "Лов: ја и ратни злочинци"

Пише: Јелена Гускова
уторак, 06 јануар 2009 13:59

- (1) Карла дел Понте, Трудимо се колико год можемо. – Политика, Београд, 3.V.2008, стр.19.
- (2) Међународне снаге безбедности на Косову,
- (3) Карла дел Понте, Трудимо се колико год можемо. стр.19.
- (4) Карла дел Понте, Неправда је семе будућих ратова // Политика. - Београд, 2008. - 1-2. V. - с. 33.
- (5) Фокина К., Начаров С. Председник Друштва несталих Срба на Косову, Симо Спасић: Тужићемо Карлу дел Понте. Она је знала за концентрационе логоре за Србе. - Известија, 4.IV. 2008.
- (6) Види Карла дел Понте, Неправда је семе будућих ратова
- (7) HRW: istraga o trgovini organima - BBC SERBIAN.com., 6.V.2008. – <http://www.bbc-co.uk/serbian/news/2008/05/08050>
- (8) Карла дел Понте, Трудимо се колико год можемо.
- (9) Карла дел Понте, Истрага се нашла у ћорсокаку – Политика, Београд, 4.V.2008, с. 29.
- (10) Исто.
- (11) Карла дел Понте, Кажем Ћинђићу да се чува.- Политика, Београд, 23.IV.2008, с.29.

(12) Центар за изучавање савремене балканске кризе Института за славистику РАН објавио је 10 томова докумената о различитим проблемима кризе.

(13) Детаљније види Гускова, Е. Ју. Историја југословенске кризе (1990 - 2000), Москва 2001, с. 340 – 341.

(14) Фокина К., Начаров С. Наведено дело.

(15) Цит. по: <http://www.koreni.net/modules.php?name=News&file=article&sid=1054> ;
Бавирин Д. Албанска солидарност.- Взгљад. 22.III. 2008. -
<http://www.vz.ru/politics/2008/3/22/154104.html>

(16) Цит. по: Шта је опростио Хашки тирбунал албанском терористи и перспективном косовском политичару Рамушу Харадинају? // REGNUM, 6.IV.2008. – <http://www.regnum.ru/news/982380.html>

(17) Tribunal vise nema razloga da postoji – Blic, Beograd, 4-IV-2008.

(18) Клименко З.В. Основни параметри рада Међународног трибунала. Излагање у оквиру међународне научне конференције „Савремени проблеми на просторима бивше Југославије и став Русије“, Москва, 13 нов. 2002 г. Рукопис.

(19) Карла дел Понте: Косовски Албанци продавали органе Срба. - BBC Russian.com. , 6.V. 2008. <http://news.bbc.co.uk/> .

(20) Цит по: Карла дел Понте запалила фитиљ. www.strateger.net/Carla_Del_Ponte_vs_Haag_Tribunal

Поводом књиге Карле дел Понте "Лов: ја и ратни злочинци"

Пише: Јелена Гускова
уторак, 06 јануар 2009 13:59

Извор: НОВАЈА И НОВЕЈШАЈА ИСТОРИЈА, бр. 5, стр. 123 – 131, 2008.